

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

datum 18 februari 2025

Betreffende wetsvoorstel:

35.968

Intrekking van de Archiefwet 1995 en vervanging door een nieuwe Archiefwet (Archiefwet 20..)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 18 februari 2025 met algemene stemmen aangenomen door de Tweede Kamer.

Aangenomen amendementen

Artikel 5.6

16 → **23** (Van Vroonhoven en Mohandis) over het bij de rijksarchivaris beleggen van de bevoegdheid ontheffing van de overbrengingsverplichting te verlenen

De voorgestelde modernisering van de Archiefwet was volgens de voormalig Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media nodig om «te waarborgen dat overheidsinformatie nu en ook voor de toekomst veilig wordt gesteld en beter toegankelijk is»¹. Helaas lijkt het tegendeel waar. De nieuw voorgestelde Archiefwet geeft de Overheid juist meer gelegenheden en beperkingsgronden om informatie niet of nauwelijks beschikbaar te maken. Hiervoor waarschuwde de Koninklijke Vereniging Archiefsector Nederland (hierna: KVAN) al in een brandbrief². Zijschrijven: «KVAN is, net als diverse experts, van mening dat de nieuwewet juist níet leidt tot meer openbaarheid en transparantie». Dit amendement beoogt daarom de informatiepositie van de burger te verbeteren.

Overbrenging

Een van de problemen die de KVAN aanhaalt is dat het verantwoordelijke overheidsorgaan ontheffing kan krijgen voor de verplichting tot overbrenging (artikel 5.6). De documenten worden dan nooit overgebracht naar het archief en blijven bewaard bij de het overheidsorgaan (bewaard bij de bron). Hierdoor is het mogelijk dat overheidsarchieven

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 18 februari 2025

blad 2

langdurig of zelfs permanent buiten het openbaarmakingsregime van de Archiefwetvallen. Het beperktere openbaarheidsregime van de Wet Open Overheid (Woo) zal dan van toepassing blijven op de overheidsarchieven. Experts concluderen dat dit de informatiepositie van burgers langdurig verzwakt.

De verschillen tussen de openbaarheidsregimes van de Woo en die van de Archiefwet kunnen immers aanzienlijk zijn. Het belangrijkste verschil is dat de verzoeker onder de Woo afhankelijk is van het verantwoordelijke bestuursorgaan, terwijl onder de Archiefwet de verzoeker zelf de documenten mag inzien en bestuderen. Verder wordt volgens de Woo alleen de door het bestuursorgaan gevonden informatie openbaargemaakt, terwijl volgens de Archiefwet deze documenten al openbaar zijn.

Bovendien bestaat er altijd het gevaar dat deze ontheffingsgrond sluipenderwijs wordt uitgebreid. De KVAN constateert dat het vooroverheidsorganen zeer aantrekkelijk is om gebruik te maken van de ontheffingsgrond.³ Het is immers vele malen makkelijker voor overheidsorganen om deze documenten bij de bron te bewaren dan aan alle zwaardere vereisten van de Archiefwet te voldoen en een heel proces van datamigratie op te tuigen. Gelet op de aanzienlijke achterstanden bij overheidsorganen die er momenteel al bestaan, biedt deze ontheffings-grond een makkelijke vluchtweg om de overbrenging van de documenten en al het werk daaromheen uit te stellen.

De indieners kiezen er daarom voor om de ontheffingsgrond te laten bestaan onder de voorwaarde dat naar het oordeel van de rijksarchivaris de blijvende bewaring en beschikbaarstelling op een gelijkwaardig niveau geborgd zijn als overgebrachte documenten. Voor sommige overheidsorganisaties kan het een praktische meerwaarde kan hebben als de documenten lokaal raadpleegbaar blijven, zoals het Kadaster, de Kamer van Koophandel, het Handelsregister en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Dit geeft het Nationaal Archief zelf ook aan.⁴ De indieners zijn echter van mening dat dit niet de informatiepositie van de burger mag verzwakken. Zeker nu de informatie digitaal is opgeslagen en dus gebruikt kan worden voor meerdere doeleinden, is het nodig dat de blijvende bewaring en beschikbaarstelling op een gelijkwaardig niveau geborgd zijn als overgebrachte documenten.

Daarnaast stellen de indieners voor om de bevoegdheid tot het geven van de ontheffing neer te leggen bij de rijksarchivaris. Ontheffing kan in het huidig wetsvoorstel verleend worden als informatie deel uitmaakt van «een omvangrijke en samenhangende verzameling» (artikel 5.6, lid 2, onderdeel a) en het overdragen van deze documenten «ernstig afbreuk zou doen aan de integriteit van de verzameling dan wel aan de uitvoering van de wettelijke taak van het betreffende overheidsorgaan.» (artikel 5.6, lid 2, onderdeel b). De rijksarchivaris is bij uitstek deskundig en ervaren genoeg om deze technische beoordeling van de documenten te verrichten. Het gaat hier immers niet om een politiek-maatschappelijk oordeel dat bij de Minister of gedupeerde staten hoort te liggen. Bovendien wordt zodoende ook het risico vermeden dat het ontheffings-oordeel op politieke gronden wordt genomen, althans die schijn kan hebben.

datum 18 februari 2025

blad 3

Kortom, met deze wijzingen wordt beoogd dat de documenten waarop een ontheffing op rust binnen de reikwijdte van de Archiefwet vallen ende ontheffingsbevoegdheid wordt neergelegd bij de autoriteit op het gebied van archivering: de rijksarchivaris

¹ *Nieuwe Archiefwet ingediend bij Tweede Kamer | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl*

² *Kamerstuk 2023D33159.*

³ *<https://www.kvan.nl/themas/informatie-archiefwet-standpunt-bestuur-kvan-archiefwet-2021/>*

⁴ *Wetsvoorstel voor ontheffing om archieven over te brengen | Nationaal Archief*

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel 6.3

14 → 18 → 27 → 31 → **32** (Mohandis c.s.) over het handhaven van de opleidingseis

Uitvoering van de Archiefwet moet bijdragen aan het beheren en behouden van overheidsinformatie om voor nu en voor komende generaties kritische beschouwing van het gevoerde beleid mogelijk te maken. Dat stelt hoge eisen aan de kennis en kunde van archivariissen, waarbij indieners betwijfelen of de voorgestelde Archiefwet voldoende kwalificaties voorschrijft. Indieners stellen daarom voor om ook in de Archiefwet 20** een diploma-eis te handhaven, nader in te vullen bij algemene maatregel van bestuur. Door te voorzien in een voorhang worden de Kamers in de gelegenheid gesteld om de eventuele inbreng van vertegenwoordigers uit het beroepenveld bij hun inbreng te betrekken. Daarbij wordt opgemerkt dat naar het oordeel van de indieners het curriculum van een opleiding niet in beton gegoten is en altijd kan worden aangepast aan de eisen en wensen van de tijd.

Met algemene stemmen aangenomen.

Vervallen artikel 7.2, tweede lid, onderdeel g

26 (Diederik van Dijk c.s.) over het schrappen van de beperkingsgrond bescherming van het milieu

Ondergetekenden vinden dat het aantal beperkingsgronden voor de openbaarheid van documenten zo beperkt mogelijk dient te zijn. In dat licht zien zij niet in waarom gegevens over het milieu na twintig jaar tot beperking van de openbaarheid van documenten zouden moeten kunnen leiden. Zij zijn van mening dat deze aanvulling ten opzichte van de huidige wet niet wenselijk en niet noodzakelijk is en dat deze grond ook al door andere beperkingsgronden wordt bestreken. Daarom schrapte dit amendement de in artikel 7.2, tweede lid, onderdeel g, opgenomen beperkingsgrond inzake het milieu.

Aangenomen. Voor: SP, PvdD, DENK, NSC, SGP, BBB, JA21, FVD en PVV.

Artikel 10.3

15 → 22 → **29** (Van Vroonhoven en Koops) over het introduceren van de bevoegdheid een bestuurlijke boete op te leggen

In het regeerprogramma is gesteld dat het toezicht op de uitvoering van de modernisering van de Archiefwet 1995 versterkt wordt¹. De voorgestelde modernisering van de Archiefwet kan alleen maar doeltreffend zijn als de toezichthouder toereikende sanctie-en

datum 18 februari 2025

blad 4

handhavinginstrumenten tot zijn beschikking heeft. Als dit niet het geval is, is de kans reëel dat overtredingen onbestraft blijven en daardoor langer zullen voortduren en vaker zullen voorkomen. Een toereikend instrumentarium kenmerkt zich door zijn veelzijdigheid. Dat betekent dat de sanctiemiddelen van de toezichthouder zowel van herstellende aard moeten zijn (zoals een last onder dwangsom die de overtreder verplicht om de overtreding ongedaan te maken op straffe van een dwangsom) als van punitieve aard (zoals een bestuurlijke boete). Het wetsvoorstel creëert een grondslag voor het opleggen van een last onder bestuursdwang, en als gevolg daarvan beschikt het bestuursorgaan krachtens artikel 5:32 van de Awb óók over de bevoegdheid in plaats daarvan een last onder dwangsom op te leggen. Los hiervan, heeft een bestuurlijke boete als doel om de overtreder leed toe te brengen en een nieuwe overtreding te voorkomen. Een bestuurlijke boete wordt onvoorwaardelijk opgelegd en ziet op overtredingen die in het verleden hebben plaatsgevonden. Een bestuurlijke boete kan daarom bijvoorbeeld effectief zijn in de situaties waarin verantwoordelijke overheidsorganen ernstige overtredingen hebben begaan van de Archiefwet. In dat geval kan immers moeilijker een last onder dwangsom worden opgelegd, omdat dit afhangt van de vraag of er feitelijk nog herstel mogelijk is. Bij ernstige overtredingen waar herstel niet meer mogelijk is zou – zonder de mogelijkheid van een bestuurlijke boete – de overtreding onbestraft blijven.

De bevoegdheid voor de toezichthouder om een bestuurlijke boete op te leggen kan in de praktijk vergeleken worden met de bevoegdheid die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft mede op grond van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming. De AP kan bij overtredingen van Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) aan bijvoorbeeld ministeries een boete opleggen. De AP maakt ook van deze bevoegdheid gebruik getuige de boete van 24 februari 2022 aan het ministerie van Buitenlandse Zaken vanwege langdurige slechte beveiliging van zeer veel gevoelige informatie in visumaanvragen. Ondanks dat de veiligheidsrisico's bekend waren bij het ministerie, nam het ministerie geen passende veiligheidsmaatregelen. Op zo'n moment kan de bestuurlijke boete een passende, bestraffende, sanctiemogelijkheid zijn voor een toezichthouder. De bevoegdheid tot het opleggen van boetes is in dit amendement alleen belegd bij de toezichthouder op centraal niveau. Binnen de huidige toezichtssystematiek in de Archiefwet is het moeilijk om deze ook toe te kennen aan de decentrale toezichthouders. Het decentraal toezicht wordt namelijk uitgeoefend door de provinciearchivaris, gemeentearchivaris of waterschapsarchivaris die in dienst is bij het verantwoordelijk overheidsorgaan.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2024/09/13/regeerprogramma-kabinet-schoof>

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, ChristenUnie, CDA, VVD, BBB, JA21, FVD en PVV.

datum 18 februari 2025

blad 5

Verworpen amendementen

Beweegreden

Diverse artikelen

17 → 19 → 20 → 21 → 24 → **30** (Diederik van Dijk en Van Zanten) over het zo spoedig mogelijk treffen van een voorziening om documenten uit oorlogsarchieven na 75 jaar openbaar en digitaal raadpleegbaar te maken met de mogelijkheid van een belangenafweging in bijzondere gevallen

De Autoriteit persoonsgegevens heeft aangegeven dat een duidelijke wettelijke grondslag nodig is om gegevens uit oorlogsarchieven openbaar te maken, gelet op de belangen van nog levende personen. Overweging 158 van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) machtigt lidstaten om gegevens te verstrekken inzake gedrag van personen in onder meer oorlogsomstandigheden. Dit amendement regelt daarom dat informatie uit archieven inzake de Tweede Wereldoorlog na vijfenzeventig jaar openbaar mag worden gemaakt en via digitale weg kan worden geraadpleegd, met behoud van een weging van bijzondere omstandigheden in individuele gevallen. Indien zonder beperkingen ernstige schade zou ontstaan aan belangen van personen en het algemeen belang van openbaarheid van informatie niet opweegt tegen deze schade, dienen er omwille van de bescherming van deze individuele belangen beperkingen aan de openbaarheid gesteld te kunnen worden. Het amendement bepaalt daartoe dat bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld over de afweging van de verschillende belangen en de voorwaarden waaronder in dat verband bij overbrenging van archieven toch beperkingen gesteld kunnen worden.

Aangezien dit amendement beoogt zo spoedig mogelijk archieven openbaar te kunnen maken en digitaal beschikbaar te kunnen stellen waarvoor de termijn van 75 jaar reeds is verstreken, vinden ondergetekenden het niet wenselijk om te wachten op de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet 20xx. Daarom bevat dit amendement ook een toepassing van de voorgestelde regeling in de huidige Archiefwet 1995. Dit onderdeel van het wetsvoorstel kan vooruitlopend op de nieuwe Archiefwet 20xx inwerking treden vanaf het moment van plaatsing in het Staatsblad en kan daarmee eerder van kracht worden dan een nog in te dienen spoedwet.

Ondergetekenden hechten eraan erop te wijzen dat de beide regelingen in het amendement, zowel die voor de huidige als die voor de nieuwe Archiefwet, openbaarmaking en toegankelijkheid pas mogelijk maken voor archieven die meer dan 75 jaar oud zijn. Voor zover in de archieven bijzondere of strafrechtelijke gegevens te vinden zijn van nog levende personen, betreft het dus personen die de leeftijd van 75 jaar reeds hebben bereikt. Het betreft bovendien slechts de archieven die betrekking hebben op de specifiek in de AVG benoemde situaties van politiek gedrag onder totalitaire regimes, zoals de periode van de Holocaust. Het feit dat de wetgever specifiek voor deze situatie een regeling treft, maakt ook duidelijk dat andere archieven met gevoelige gegevens na de termijn van 75 jaar niet op dezelfde wijze openbaar en toegankelijk worden.

Ondergetekenden zijn van mening dat de organisaties die in de afgelopen jaren uitvoerig hebben overlegd over de keuze om het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) in beginsel volledig digitaal toegankelijk te maken, niet lichtvaardig, maar zorgvuldig tot deze keuze gekomen zijn. De oorlogsarchieven zijn van onschatbare waarde voor

datum 18 februari 2025

blad 6

nabestaanden die zoeken naar antwoorden, voor historisch onderzoek en voor maatschappelijke bewustwording. De ondergetekenden menen dat dit reeds in belangrijke mate uitdrukking geeft aan het gewicht van het algemeen belang. In aanvulling daarop wijzen zij op de situatie die is ontstaan door publicatie van de digitale index zonder vergelijkbare digitale mogelijkheden om inzicht te krijgen in de achtergrond van het archiefdossier. Zij constateren dat hiermee het recht op privéleven van betrokkenen in het geding is (art. 8 EVRM) en dat de wetgever verantwoordelijk is om passende bescherming te bieden door te voorzien in adequate mogelijkheden voor onderzoek. Zij menen dat de belangen van de zeer specifieke en in omvang relatief beperkte groep die potentieel in hun belang geraakt wordt door openbaarmaking, niet per definitie opwegen tegen het algemeen belang van in beginsel volledige openbaarmaking na 75 jaar. Het is bij uitstek de taak van de archivaris om de verschillende belangen te wegen en indien nodig beperkingen aan de openbaarmaking aan te brengen. Het ligt volgens ondergetekenden niet in de rede om voor deze specifieke situatie nog een extra functionaris aan te wijzen. Indien de praktijk daartoe aanleiding geeft, kan de regering regels stellen die een kader bieden voor het werk van de archivaris.

Verworpen. Voor: SGP, BBB en FVD.

Artikel 8.3, vijfde lid

25 (Mohandis) over de archivaris na raadpleging van het verantwoordelijk overheidsorgaan te laten besluiten over toegang tot beperkt openbare documenten

Op dit moment is de rijksarchivaris niet onder alle omstandigheden bevoegd om te beslissen over inzageverzoeken op beperkt openbare archieven. Bij de beperkingsgronden eenheid van de Kroon, veiligheid van de Staat en internationale betrekkingen dient de rijksarchivaris inzageverzoeken door te sturen naar de oorspronkelijke archiefvormer. Verzoeken worden dan niet beoordeeld op basis van de Archiefwet, maar op grond van de Wet Open Overheid. Dat is met het oog op het afwijkende openbaarmakingsregime ongewenst. Indiener stelt daarom voor om, in overeenstemming met het advies van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI), te garanderen dat de archivaris besluit over toegang tot alle documenten die (na overbrenging) beperkt openbaar zijn. Dit zorgt voor een aanzienlijke vereenvoudiging van het systeem, draagt bij aan eenduidige toepassing van de beperkingsgronden, depolitiseert de beslissing op inzageverzoeken en komt de openbaarheid van archieven ten goede. De indiener volgt het oordeel van het ACOI dat de rijksarchivaris onder alle omstandigheden voorafgaand de oorspronkelijke archiefvormer zal raadplegen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, ChristenUnie en FVD.

datum 18 februari 2025

blad 7

Moties

33 (Van der Velde) over een duidelijke scheiding tussen de rol van archivaris en de rol van toezichthouder

Aangenomen. Voor: Volt, NSC, SGP, CDA, BBB, FVD en PVV.

34 (Van der Velde) over een expliciete diploma-eis voor de algemene rijksarchivaris

Verworpen. Voor: BBB, FVD en PVV.

35 (Mohandis c.s.) over het archiveerbaar maken van zakelijke en bestuurlijke chatberichten van departementen

Met algemene stemmen aangenomen.

36 (Rooderkerk c.s.) over een oplossing voor de financiële consequenties van de nieuwe Archiefwet

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, ChristenUnie, SGP, CDA, JA21 en FVD.

37 (Beckerman en Mohandis) over onderzoeken hoe archiefopleidingen ook buiten Amsterdam kunnen worden aangeboden

Met algemene stemmen aangenomen.

38 (Beckerman) over onderzoek naar verlaging of afschaffing van het collegegeld voor opleidingen in de archivistiek

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, ChristenUnie en SGP.